

MENSA

ČESKO

červen/2026

UDĚLILI JSME ČESTNÉ UZNÁNÍ MENSY 2026

organizační tým Čestného uznání

Děkujeme všem mensanům a mensankám za jejich hlasy, které rozhodly o vítězi letošního ročníku Čestného uznání Mensy. Jako osobnost, která svou inteligencí nejlépe přispívá společnosti a šíří dobré jméno České republiky ve světě jsme vybrali **Ing. Jana Gruntoráda, CSc.**, otce českého internetu, který již v roce 1992 organizoval oficiální předvedení funkčního připojení na Internet pro širokou veřejnost, vědce, manažera, zakladatele a bývalého ředitele sdružení pro rozvoj národní elektronické infrastruktury CESNET, který byl v roce 2021 jako první Čech přijat do světové Internetové síně slávy a v roce 2024 získal od prezidenta medaili Za zásluhu o stát v oblasti techniky.

Diplom Mensy získal **prof. Tomáš Jungwirth, Ph.D.**, fyzik specializující se na spintroniku, nanoelektroniku a optoelektroniku, který působí ve Fyzikálním ústavu AV ČR a na University of Nottingham, dvakrát získal grant Evropské výzkumné rady – ERC Advanced grant. Je spojován s průlomem v oblasti altermagnetismu, zkoumá využitelnost altermagnetů pro technologie ultrarychlých digitálních pamětí a neuromorfních logicko-paměťových součástek.

Další diplom získal **prof. RNDr. Julius Lukeš, CSc.**, parazitolog, vysokoškolský pedagog, popularizátor vědy, dlouholetý vědecký lídr Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR, od roku 2024 člen Národní akademie věd Spojených států amerických (NAS). Zkoumá trypanozomy, alternativní genetické kódy a mořské prvky diplomomy, endosymbionty, což jsou bakterie žijící v prvocích. Zkoumá také nemoci způsobené parazity, zejména malárii a spavou nemoc.

Diplom Mensy získal i **prof. RNDr. Radomír Pánek, Ph.D.**, fyzik specializující se na fyziku termionukleárního plazmatu a pokročilých technologií pro fúzní reaktory – tokamaky, dlouholetý ředitel Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, od roku 2025 předseda Akademie věd ČR. Od roku 2024 je předsedou Evropského konsorcia EUROfusion, které koordinuje výzkum termojaderné fúze v Evropě. Českou republiku reprezentuje v odborných výborech a panelech při Evropské komisi.

Diplom Mensy získal také **prof. Dr. Michal Pěchouček, MSc.**, informatik, rektor ČVUT, dříve technický ředitel Gen Digital (Avastu), který vede Centrum umělé inteligence (AIC) na Fakultě elektrotechnické ČVUT. Specializuje se na umělou inteligenci, biokybernetiku a kybernetickou bezpečnost. Vedl výzkumné projekty financované agenturami jako NASA, FAA nebo Ministerstvo obrany USA, zahájil iniciativu prg. ai, jejímž cílem je transformovat Prahu v evropské centrum umělé inteligence.

Všem oceněným gratulujeme a těšíme se na setkání s nimi v Praze v sobotu 12. září v rámci letošního ročníku Mensa akademie, kde jim budou ceny slavnostně předány.

PAMĚTNÍ ODZNAKY PRO DLOUHOLETÉ ČI DOŽIVOTNÍ ČLENY

Petr Mazal

Zvykli jsme si, že mezi námi máme členy, kteří jsou v naší organizaci již značný čas. Jejich dlouholeté členství svědčí o věrnosti i o opravdovém sepětí s duchem a hodnotami Mensy.

Tradičně si připomínáme ty, kteří letos oslaví 25 let členství v našich řadách, a jako poděkování je odměňujeme pamětním odznakem. Naše upřímné a srdečné poděkování míří k těmto členům, kteří jsou letos členy 25 let:

Romana Havelková, Filip Škába, Ing. Vratislav Altman, Zuzana Antares-Fojtíková, Marie Boháčková, Kateřina Viktorie Carbonnel, Jaroslava Černá, Václav Černý, Aleš Doležal, Michal Gottwald, Ivana Hatašová, Horymír Hora, Jiří Karban, Ing. Ludmila Kliková, Daniel Klíma, Jaroslav Kocman, Jan Kotek, Tomáš Kubeš, Vladimír Kutálek, Václava Květoňová, Martin Lukas, Jiří Mařík, David Mazáček, Jaroslav Menčík, Karel Palát, Ondřej Paštalka, Ivana Pospíšilová, Monika Slancová, Jan Slezák, Jarmila Syslová, Petr Tluchoř, Aleš Vencko, Petra Veselá, Ondřej Viceník, Radomil Viktořík, Ludmila Wallová Průšová, Radek Wožniak.

Letos ale nově poprvé oceníme i členy, kteří jsou členem Mensy dokonce 35 let. Málokdo se může pochlubit tím, že je součástí jedné organizace tak dlouho a téměř od jejího založení. Vy, kteří jste členy Mensy od začátku 90. let, si zasloužíte náš obdiv. Být členem Mensy déle než 35 let znamená, že jste součástí naší historie a pomáhali jste formovat organizaci, kterou jsme dnes. Vážíme si toho, že i po tak dlouhou dobu zůstáváte stále naší součástí.

Naše upřímné a srdečné poděkování míří k těmto členům, kteří jsou nám věrni již 35 let:

Tomáš Kopřiva, Stanislav Bugáň, Vlastimil Daněk, Jaroslav Flanderka, Ivan Indráček, Pavel Janíček, Martin Jeřábek, Alena Kudláková, Miroslav Michálek, Šárka Neuschlová, Marta Pawlicová, Michal Přikryl, Wladyslaw Szkopek, Vladimír Šimůnek, Romana Šlamberová, Petr Urban, Alexandra Wendrinská, Tomáš Zůza.

Dále bychom rádi ocenili i doživotní členy. Dar Mense spojený s doživotním členstvím věnoval v roce 2025 Radomír Toman a v roce 2026 Igor Kotlán a Pan Omen.

Dovolte, abychom vám, dlouholetým či doživotním členům, za vaši trvalou podporu ještě jednou poděkovali. Velmi si vážíme lidí jako vy, kteří svou oddaností a velkorysostí umožňují a podporují realizaci aktivit Mensy Česko, a to především v oblasti nadaných dětí, kterou vnímáme jako nesmírně významnou.

Slavnostní předání odznaků za dlouholeté členství bylo i letos nedílnou součástí valné hromady. Těm jubilantům, kteří se valné hromady nemohli zúčastnit, jsme pamětní odznaky poslali poštou.

Děkujeme za Vaši přízeň, podporu a za to, že Mensa mohla být po mnoho let součástí Vašeho života.

V tradici odměňování dlouholetých či doživotních členů budeme samozřejmě pokračovat i v příštích letech.

Děkujeme.

VALNÁ HROMADA MS PRAHA 2026

Tomáš Nováček

Po třech letech se MS Praha znovu setkala na valné hromadě, kde jsme si měli ze svého středu (ač v úterý) volit předsedu a místopředsedu. Abychom na valnou hromadu vůbec někoho dostali, opět jsme spojili hlasování s bowlingem v Absolutním bowlingu. To nám zaručilo krásnou účast dvaceti pěti krásných členek a členů MS Praha, a tak při samotných volbách bylo z čeho vybírat.

Po deseti letech ve vedení MS Praha se dosluhující předseda Tomáš Nováček rozhodl nekandidovat a předat funkci dalšímu zájemci. I když se žezlo vedení obvykle předává z otce na syna, tentokrát tomu bylo naopak – předsedou byl zvolen Tomášův otec Martin. Pokud by existoval nějaký výraz pro inverzní dědictví, tak bych ho zde použil, nicméně si zde odpovídající termín laskavý čtenář doplní sám.

Po další tři roky bude Martinovi sekundovat Václav Semecký, který byl zvolen místopředsedou. Tomáš chtěl v rámci valné hromady zvolit i vítače, ale žádný kandidát se na pozici v tu chvíli nepřihlásil. Po skončení valné hromady se ale novému předsednictvu ozval Radek Dvořák, že by se vítání ujal, a za to mu děkuji.

Chtěl bych ale také poděkovat oběma kandidátům za odvalu a volební komisi za krásné zvládnutí kupeckých počtů. Přeji nově zvoleným funkcionářům a celé MS Praha šťastné další tři roky a budu se těšit na další společné akce, byť již jako řadový člen.

MÝCH DESET LET JAKO PŘEDSEDA MS PRAHA

Tomáš Nováček

V květnu proběhla valná hromada MS Praha, na kterou jsem se z osobních důvodů již dlouho těšil. Plánoval jsem totiž radikální krok – po deseti letech jako předseda Místní skupiny Praha jsem se rozhodl, že nebudu kandidovat.

Důvodů bylo několik. Když pomínu časovou náročnost schůzek a psychickou náročnost vítání nových členů (kterých je v Praze a Středočeském kraji požehnaně), tak mi šlo hlavně o to, aby se naše místní skupina posouvala. Organizoval jsem pravidelné akce jako setkání v restauracích či vánoční bowlingy, občas i nepravdivé akce jako třeba polednice pro páry či lasergame a díky aktivitám organizovaným spoustou dalších členů to stačilo a MS Praha žila. Nicméně jenom o tom to není.

Našlo se mnoho z vás, kteří mě přesvědčovali, ať znovu kandiduji (a já jim děkuji za vyjádření podpory), ale já byl neoblomný. Věděl jsem, že se mnou už Místní skupina Praha neporoste. Je jedna věc udržovat status quo, byť je s ním většina lidí spokojená, a druhá věc je změna. Stálí členové na akce chodili, noví členové taky, ale to neznamená, že mi to přišlo dostatečně.

Chtěl jsem, aby se MS Praha vyvíjela. Bude nový předseda dělat věci stejně jako já? Pak budu rád, že jsem to nastavil

dobře. Bude nový předseda dělat věci jinak? Pak budu ještě radši, protože pak MS Praha poroste, přiláká nové lidi, jiné lidi... Bude to lepší než předtím? Bude to horší? Uvidíme. Ať tak či tak si stále stojím za tím, že nezůstávat další rok na stejné pozici není důležité jenom pro mě, ale pro všechny členy naší místní skupiny.

Vše se musí nějak rozvíjet, aby si to udrželo lidi, a místní skupiny nejsou výjimkou. Udržovat kontinuitu je dobré, ale nesmí jít jen o to. A já měl po deseti letech pocit, že na víc už nemám. Nechtěl jsem být předsedou jenom proto, že už si na to tak všichni zvykli. Chtěl jsem, aby MS Praha měla předsedu, který dělá něco víc.

A ano, těším se i na to, že na schůzky MS budu moct chodit „jenom“ jako člen a jenom, když chci, bez pocitu povinnosti. Na naší místní skupinu ani na Mensu jako takovou nezanevřu. Dále se plánuji účastnit akcí, sem tam nějakou zorganizovat, spravovat naše IT systémy. Jenom už to nebude z pozice předsedy.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří za „mé vlády“ na akce chodili, nebo je dokonce organizovali – bez vás by to nikdy nebylo ono. Také bych samozřejmě chtěl poděkovat všem, kteří mi za ty roky ve volbách vyjadřovali podporu, ale i těm, kteří volili někoho jiného, nebo dokonce sami kandidovali – obojí bylo a je potřeba, aby se Mensa někam posouvala.

A nakonec hlavně děkuji a přeji hodně štěstí nově nastupujícímu předsedovi a místopředsedovi, Martinovi a Vaškovi. Snad vám to členové MS Praha budou dělat tak lehké, jak to dělali lehké mně.

JAK JE DŮLEŽITÉ MÍTI VÍTAČE

Tomáš Nováček

Posledních 10 let jsem zastával pozici předsedy MS Praha a posledních 13 let pozici vítače. Za tu dobu jsem si uvědomil jednu věc, která mě ze začátku sama překvapila – pozice vítače je časově mnohem náročnější, a hlavně mnohem důležitější než role předsedy.

Pro ty, kdo se v tom třeba tolik neorientují – vítač má na starosti první kontakt s novými členy. V ideálním případě nejde pouze o nějaký úvodní e-mail s přivítáním a informacemi o Mense. Mnohem důležitější je první osobní kontakt na (pravidelných) schůzkách místních skupin.

Jistě to znáte – přijdete do nové skupiny, kde se všichni znají, a máte zapadnout. A teď si představte, že to je skupina plná lidí s nejvyšším IQ na světě, o kterých se říká, že jsou elitáři. A co si budeme povídat, lidi, kteří na svou první schůzku MS Praha nakráčeli se sebejistotou, bych dokázal spočítat na prstech jedné ruky.

A čím jim to můžeme zjednodušit? Mít vítače! Ne virtuálního, ale reálného, fyzického, a je jedno, jestli to je separátní role nebo to je součástí práce předsedy. Důležité prostě je k nově přichozímu hned vyskočit, představit se mu a trochu ho osmělit. Ale ani to nestačí. Vítač si pak hned nemůže jít sednout vedle toho člověka, se kterým si tam ten večer přišel popovídat. Musí si sednout vedle nově přichozícího a osmělit ho ještě více.

„A co tě přimělo vstoupit do Mensy? Aha, takže kolegové šli na testy s tebou? A kde pracuješ? Fakt? To je super, ať jákú tu máme spoustu, ale bachaře z vězení žádného, jaké to je? Takže ses do Prahy přistěhoval za práci? No vidíš, támhle Petr se narodil jenom o dvě vesnice vedle! Petře, nepotkávali jste se jako malí v cukrárně?“

Pak teprve si můžete jít dojíst večeri. Nový člen si totiž už nepříjde jako nechtěné dítě. Někdo se o něj zajímal, někdo ho zapojil do diskuze, někdo mu pomohl překonat těch neděsivějších deset minut z celého večera a povídá si s někým jiným než s vámi. Přijde příště znovu? Možná ne, ale šance, že ano, se tím razantně zvýší.

Ano, občas jsem si kvůli tomu nepopovídal s těmi, se kterými jsem chtěl. Ano, občas mi vystydla večere. Ano, občas jsem vůbec neměl náladu na smalltalk a na poznávání nových lidí. Ale stálo to za to? Pokaždé. A když ten daný člověk přišel znovu, i kdyby třeba za půl roku, věděl jsem, že už je náš.

Být tady pro naše „staré“ členy je samozřejmě pěkné, ale oni by do toho podniku, kde jsme štamgasti, přišli příště zase, i kdybych se tam neukázal půl roku. Ale být tam pro naše nové členy, to z Mensy dělá ze strašáka organizaci s docela fajn lidmi. A to je přesně ten rozdíl, který všechno změní.

Takže prosím, předsedové, místopředsedové a vítači, buďte tu pro naše nové členy. I když se vám zrovna nechce.

A víte, co je na tom nejlepší? Nového člena můžete mile přivítat a zapojit do diskuze, i když žádnou funkci nemáte. O to více to ocení.

NOVÉ ŠKOLY SPOLUPRACUJÍCÍ S MENSOU

Mezi školy a školky spolupracující s Mensou se připojilo hned sedm škol: Základní škola, Brno, Kamínky 5, ZŠ Slezská Třinec, ZŠ Glowackého, Praha 8, ZŠ Třeboň, Sokolská 296, Střední průmyslová škola Emila Kolbena Rakovník, ZŠ a MŠ Ostrava-Zábřeh, Horymírova 100 a ZŠ a MŠ Stod.

Celkem tak s Mensou spolupracuje už 137 škol, 91 školek a 75 klubů nadaných dětí. Podrobnosti o nich najdete na webu deti.mensa.cz.

Základní škola, Brno, Kamínky 5, p. o. (mensa.click/10n)

„Naše škola je od roku 2016 zaměřena na čtyři pilíře, jakési priority, v rámci základního vzdělávání – matematiku a přírodní vědy, angličtinu a cizí jazyky, techniku a robotiku a sport a zdraví,“ popisuje vedoucí školního poradenského pracoviště Vojtěch Novotný.

„V rámci aktivit pro rozvoj nadání realizujeme nabídku mimoškolních aktivit a nad rámec běžného vyučování realizujeme pro zájemce výuku českého jazyka a matematiky pro osvojení a rozšíření znalostí. Plánujeme pokračování v realizaci projektových dnů (projektového vyučování) – Den vědy, Den Země, Den zdraví – a to jak v rámci běžného vyučování napříč ročníky, tak jako akci pro veřejnost, do které jsou přímo zapojeni naši nadaní žáci. Stejně tak se aktivně pravidelně účastníme Festivalu vědy, kde naši žáci také nad rámec běžné výuky prezentují. Dovybavujeme školní knihovnu o nové a aktuální tituly a plánujeme zapojení do projektů PARO, ve kterých žáci rozhodují o pořizování nových kreativních pomůcek do vyučování (např. brýle pro virtuální realitu).“

ZŠ Slezská Třinec (mensa.click/10o)

„Naše škola podporuje nadané žáky různými formami aktivit. Žáci se pravidelně účastní olympiád, soutěží a projektů. V rámci školních šablon probíhají kroužky, například badatelské kluby či kluby logických her. Součástí školy je také mediální skupina, která vytváří školní podcasty a podporuje kreativitu a samostatnou práci žáků. Rádi bychom od nového školního roku nabídli žákům možnost realizace v klubu nadaných dětí. Stejně tak bychom rádi nastavili systém podpory nadaných žáků a chceme zachovat status náročné a kvalitní školy,“ představuje podporu nadání na škole Ivana Pinkasová, ředitelka školy.

ZŠ Glowackého, Praha 8 (mensa.click/1op)

„Na naší škole se zaměřujeme na podporu individuálního rozvoje dětí, vytváření bezpečného prostředí a moderní přístupy ke vzdělávání. Podporujeme nejen žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také žáky nadané a mimořádně nadané. Snažíme se rozvíjet jejich potenciál prostřednictvím různorodých aktivit, projektů a individuální podpory,“ vysvětluje koordinátorka pro nadané děti Marie Orletová.

„Podpoře nadaných žáků se věnujeme aktivně. Pedagogický sbor absolvoval školení zaměřené na úvod do problematiky nadání a ve škole funguje skupina koordinátorů pro nadané děti. Ve škole jsme nakoupili pomůcky, logické hry a materiály vhodné pro práci s nadanými žáky. V letošním školním roce jsme zahájili pilotní program Klubu pro nadané děti, který probíhal pravidelně každý týden. Do budoucna plánujeme v programu pokračovat a dále jej rozvíjet. Od příštího školního roku také plánujeme zařadit do rozvrhu pravidelnou hodinu, během které se budou setkávat nadaní žáci z paralelních tříd a společně rozvíjet své schopnosti a zájmy, a připravujeme exkurze do institucí zabývajících se vědou, matematikou apod.“

ZŠ Třeboň, Sokolská 296 (mensa.click/1oq)

„Na naší škole vycházíme z přesvědčení, že každé dítě má právo na rozvoj svého potenciálu v souladu se svými schopnostmi, tempem a vzdělávacími potřebami.

Jako škola se snažíme podporovat talentované a motivované žáky. Učitelé jsou školeni v tématu nadání a třídní učitelé se aktivně zajímají o nadání a talenty svých žáků (školní i zájmové) a učitelé předmětů sledují a podporují motivované žáky a výjimečné talenty, a to i ty nesoutěživé,“ nastiňuje péči o nadání na škole Lucie Bráchová, školní koordinátorka podpory nadání.

„Nabízíme pestrou nabídku zájmových kroužků, pobíhají tematicky zaměřené celoškolské akce a odborné exkurze. Vytváříme a doplňujeme boxíky s pomůckami pro nadané žáky, podporujeme diferenciaci výuky a využíváme aplikaci VČELKA – Matematika bez bariér – pro diagnostiku raných matematických dovedností v prvních třídách. Konají se projektové dny, podporujeme meziročníkovou spolupráci a spolupracujeme s místními mateřskými školami a dalšími organizacemi. Rádi bychom od nového školního roku nabídli žákům možnost realizace v klubu nadaných dětí. Stejně tak od nového školního roku připravujeme aktivity pro rozvoj nadání žáků.“

Střední průmyslová škola Emila Kolbena Rakovník, p. o. (mensa.click/1or)

„Jako škola usilujeme o moderní a inovativní pojetí vzdělávání – nabízíme výuku ve výborně vybavených učebnách a laboratořích, využíváme e-learning a spolupracujeme s firmami i institucemi. Důraz je u nás kladen na propojení teorie s praxí, příjemné prostředí a vstřícný, ale náročný přístup učitelů. Studium je orientováno především na perspektivní technické a odborné obory vzdělání (např. Informační technologie, Elektrotechnika, Strojírenství a nově také Lyceum), jejichž absolventi nacházejí velmi dobré uplatnění na trhu práce i při dalším studiu,“ představuje školu koordinátor nadání Václav Němec.

„Systematicky vytváříme podmínky pro vzdělávání nadaných žáků. Máme zpracovaný dokument Systém podpory nadání ve škole a každoročně aktivně vyhledáváme nové nadané a talentované žáky. Podpora probíhá prostřednictvím zájmových kroužků, odborných exkurzí, soutěží (např. pravidelná účast v Logické olympiádě, Robotiádě a řadě dalších) i zapojení do odborných akcí a vzdělávání pedagogů (např. v rámci projektů Vzdělání pro budoucnost nebo Šablony pro SŠ a VŠ II). Od roku 2025 škola také realizuje plošné testování IQ u žáků 2. ročníků s cílem lépe identifikovat a rozvíjet jejich potenciál. Jsme také součástí Unie škol inovativních (ÚŠI), jejichž akcí se pravidelně účastníme.“

ZŠ a MŠ Ostrava-Zábřeh, Horymírova 100, p. o. (mensa.click/1os)

„Naše výuka je založena na využívání různorodých metod a forem práce s cílem zvyšovat její efektivitu a motivaci žáků k učení. Velkým benefitem školy je silná školní komunita a zapojení žáků i rodičů do aktivit školy. Systematicky vytváříme podmínky pro vzdělávání nadaných žáků prostřednictvím koordinovaného přístupu, který propojuje diagnostiku, individuální podporu a rozvoj talentu. Identifikace nadaných probíhá ve spolupráci s pedagogy, rodiči, PPP a nově také s Mensou Česko. Úzce spolupracujeme také s kariérovým poradcem,“ říká Petra Hladíková, ředitelka školy.

„Pravidelně realizujeme aktivity zaměřené na rozvoj logického myšlení, tvořivosti, polytechnických dovedností i podnikavosti. V rámci podpory komunity nadaných jsme založili KLUB KOUMÁK, kde probíhají badatelské dílny a workshopy a pro který organizujeme také společné aktivity, a to jak pro žáky, tak i jejich rodiče. Důraz klademe na zážitkové a badatelské učení, práci na projektech a rozvoj potenciálu žáků nad rámec běžné výuky. V dubnu 2026 vedle badatelských dílen, redakce školního časopisu a setkání otevíráme také specializované kroužky pro nadané a talentované žáky – kroužek logiky, robotiky, 3D tisku a modelování a Eko kroužek. Tyto aktivity jsou dále propojeny s kroužkem Firma, který rozvíjí jednotlivé gramotnosti a kompetence žáků. Kromě rozšíření nabídky kroužků se chceme věnovat také rozvoji mezinárodní spolupráce a sdílení inspirace v oblasti podpory nadaných žáků. Důležitou součástí je i spolupráce s dalšími školami v Ostravě, které se věnují práci s nadanými žáky.“

ZŠ a MŠ Stod, p.o. (mensa.click/1ot)

„V naší mateřské škole klademe důraz na podnětné, bezpečné a respektující prostředí pro všechny děti. Zaměřujeme se na všestranný rozvoj dítěte, podporu samostatnosti, tvořivosti, spolupráce a radosti z poznávání. Významnou součástí našeho vzdělávání je podpora dětí nadaných a zvědavých, u nichž se snažíme včas rozpoznávat jejich schopnosti a vytvářet podmínky pro jejich další rozvoj. Dětem nabízíme činnosti podporující logické myšlení, kreativitu, komunikační schopnosti, vzájemnou spolupráci i samostatné řešení problémů i přirozenou chuť objevovat nové poznatky,“ vysvětluje ředitelka Martina Macánová.

„Velkou výhodou je provázanost mateřské školy se základní školou, která umožňuje plynulé pokračování podpory nadaných dětí i po nástupu do základního vzdělávání, vzájemnou spolupráci pedagogů a návaznost vzdělávacích aktivit. Naši pedagogové využívají individuální přístup, nabízejí dětem rozšiřující a obohacující aktivity, podporují samostatné přemýšlení, logické uvažování, kreativitu i schopnost řešit problémy. Do vzdělávání zařazujeme prvky podporující rozvoj matematické a čtenářské pregramotnosti, experimentování a badatelských aktivit. Do každodenní práce s dětmi postupně začleňujeme získané poznatky z kurzů Mensa NTC Learning s cílem podporovat jejich kognitivní rozvoj přirozenou a hravou formou.

Do budoucna plánujeme dále rozšiřovat nabídku aktivit zaměřených na rozvoj logického myšlení, kreativity, komunikačních schopností a badatelských dovedností, v plánu máme také rozvoj konstruktivních a experimentálních činností, tematických projektů, her podporujících soustředění, paměť a samostatné řešení problémů. Naším cílem je vytvářet prostředí, ve kterém budou moci všechny děti rozvíjet své schopnosti podle svých individuálních možností a zájmů. Do takto směřovaného vzdělávání plánujeme zapojit aktivně také rodiče.“

VĚDA JAKO DOBRODRUŽSTVÍ: PODPORA NADANÝCH DĚTÍ V PODĚBRADECH

Veronika Miláčková

V Poděbradech již druhým rokem funguje klub pro nadané děti, který vznikl ve spolupráci s Mensou Česko a za finanční podpory města Poděbrady. Je určen intelektově nadaným dětem ve věku 5–10 let a nabízí jim prostor, kde mohou zábavnou formou rozvíjet svou zvědavost, objevovat nové obory a setkávat se s vrstevníky podobného zaměření.

Silným zážitkem bylo jarní setkání s Ing. Janem Spratkem, známým popularizátorem kosmonautiky a mimo jiné držitelem ocenění Champion Evropské kosmické agentury (ESA), který děti provedl tajemstvími vesmíru. Po společném programu nešetřil obdivem: „Čas od času se setkávám s inteligentními a nadanými dětmi, ale že by mi předškolák doplňoval věty o elektrosoučástkách, nebo že by mi ti nejmladší odříkali základní principy orbitální mechaniky, to jsem vážně ještě nezažil.“

Přínos klubu potvrzují i rodiče. Jak říká Marie, maminka desetiletého syna: „Z klubových setkání přijíždí nadšený, ať už je téma jakékoli. Cítí se v klubu dobře, je mezi svými, zkouší a objevuje pro něj zajímavé věci, které se ve škole nedozví, nebo aspoň ne takto zábavnou formou.“ Význam podobných aktivit zdůrazňuje také PhDr. Dagmar Lukavcová, pedagožka a sociální psycholožka: „Pro nadané děti jsou tyto aktivity mimořádně přínosné. Dávají příležitost k novým podnětům, rozvoji vnitřní motivace a cenným mimoškolním kontaktům, které rozšiřují prostor pro jejich úspěšnou socializaci.“

MENSA ČESKO V MŠ MOŘICE 2026

Alena Řezáčová, Pavlína Vránová, Pavla Konečná, Lucie Bilíková, Kristýna Smolarčíková

MŠ Mořice spolupracuje s Mensou ČR již 11. rokem. Děti v průběhu roku plní úkoly v kroužku „Chytré makovičky“, který je zaměřen na rozvoj logického myšlení. Nadaným dětem jsou nabízeny náročnější úkoly odpovídající jejich rozumovým možnostem a schopnostem.

Slavnost v MŠ Mořice - Den maminek

Dne 6. května se v naší mateřské škole konala besídka ke Dni maminek. Po úvodním přivítání hostů ředitelkou školy Alenou Řezáčovou vystoupily děti ze žluté třídy s básněmi Pro moji maminku, Když se něco nepovede a Moje milá maminko. Následoval taneček a společné vystoupení všech dětí s písničkami Písnička pro mámy a táty a Máme rádi svoji maminku.

Po vystoupení mladších dětí přišly na řadu starší děti se svým programem. Přednesly básně Sladká pusa, Mamko, mámo, maminko, Když uvidím konvalinku, Dnes ti, mami, k tvému svátku a Maminko, ty jsi moje zlato. Na závěr si děti pro maminky připravily taneční vystoupení. Klavírní doprovod zajistila Pavla Konečná.

Celá besídka se nesla v příjemné a uvolněné atmosféře. Rodiče byli na své děti právem pyšní a mnozí byli dojata. Po skončení vystoupení děti rozdaly maminkám drobné dárečky a všechny hosty pozvaly k občerstvení. Všichni si mohli pochutnat na výborných muffinech a společně si užít příjemné odpoledne s dětmi, známými i paními učitelkami. Besídka se velmi vydařila, měla velký úspěch a všichni na ni budou jistě rádi vzpomínat.

Projektový den s vodou ve spolupráci se ZŠ Vrchoslavice

Dne 7. května se naše děti předškolního věku vydaly autobusem do vedlejší vesnice Vrchoslavice, kde nás hezky přivítali ve venkovním altánku na školní zahradě.

Celý projektový den se odehrával na zahradě, kde děti plnily aktivity spojené s vodou a jejím využitím. Na děti čekalo celkem 10 stanovišť: vývoj žáby; barevné zapouštění ve vodě; šetření a plýtvání vodou; koloběh vody; vybírání odpadků z rybníka; třídění věcí podle materiálu, který se potopí a který plave; přenášení vody naběračkou ke stromečku; skok snožmo do kroužků jako žába; lovení rybiček a hledání živočichů v barevné vodě. Za každé splnění úkolu dostaly děti razítko na svoji kartičku, kterou měly na konci celou zaplněnou. Díky splnění všech aktivit na děti čekala odměna v podobě pamětního listu, bublifuku a bonbonu. Dětem se všechny aktivity velice líbily. Po celý čas a v průběhu všech stanovišť se dětem věnovaly nejen paní ředitelka Petra Klusalová, zástupkyně ředitele Iveta Pavelková, ale i ostatní milé paní učitelky z prvního stupně ZŠ. Děti ze základní školy byly předškoláčkům skvělými průvodci při plnění úkolů. Na závěr jsme si všichni slíbili, že se opět uvidíme na další akci, na dopravním hřišti. Děti pak čekala zpáteční cesta autobusem do Mořic a ve školce jsme ještě dlouho sdíleli všechny zážitky.

Pálení čarodějnic a stavění máje

Prostor u mořického zámku ožil 30. dubna tradiční akcí Pálení čarodějnic, která letos přilákala rekordní počet návštěvníků. Do soutěží a připraveného programu se zapojilo více než 67 dětí, pro které byly nachystány tematické hry, úkoly a zábavné disciplíny.

Nechybělo ani tradiční pálení čarodějnice a o příjemnou atmosféru celého odpoledne se postaral hudební doprovod DJ Pepy Korčáka. Děti i dospělí si společně užili krásné odpoledne plné zábavy, smíchu a setkání s přáteli i sousedy.

Letošní ročník byl výjimečný také obnovením další místní tradice. Po více než 25 letech byla před mořickým zámekem znovu postavena májka, a to díky obnovené májové chase. Návrat této tradice dodal celé akci slavnostní a symbolický rozměr a zároveň propojil několik generací místních obyvatel.

Pálení čarodějnic 2026 se velmi vydařilo a všichni přítomní si odnesli mnoho hezkých zážitků.

Z MENSA GYMNÁZIA: SIMULOVANÝ SOUD

Přinášíme vám reportáž ze simulovaného soudu, který se konal dne 18. 3. 2026 na právnické fakultě, kde k tomu mají zřízeny speciální místnosti, což zprostředkoval náš bývalý student, dnes student PF UK, Marek Valko. Soud se uskutečnil v rámci základů platného práva, kde letos probírají pracovní právo. Tématem byla náhrada škody za odloženou věc v zaměstnání. Žáci postupovali podle předem sepsaného scénáře, avšak výpovědi svědků, účastníků i znalců, stejně jako chování soudců, je zcela autentické, scénář byl jen rámcový a neměli v něm vše dopodrobna sepsané. Videozáznam soudního líčení můžete vidět na facebookové a instagramové stránce školy.

SOUDNÍ ZPRAVODAJSTVÍ ČLOVĚK V TÍSNI SE ŽELÍZKY
Reportér Natálie Waldaufová & kameraman Marie Lainerová

ZÁHADA DIAMANTOVÉHO PRSTENU ANEB LEPŠÍ NĚCO NEŽ NIC

Valentýnský prsten v hodnotě jeden a půl milionu korun, záhadně prázdná skříňka a zaměstnavatel, který si myslí, že za vše může samotná poškozená. Pražský soud se v těchto dnech zabývá případem, jenž spojuje pracovníprávní spor s příběhem hodným telenovely.

Soudní síň zavání nedořešenými spory a nově koupeným parfémem žalobkyně. Na lavicích sedí zástupci obou stran sporu, jejichž pohledy se kříží, důsledkem celého dramatu – přesněji řečeno, chybí jeden diamantový prsten. A právě kvůli němu se dnes celý sál sešel.

Příběh začíná, jak se na pořádný soudní spor sluší a patří, valentýnskou romantikou. Dne 14. února 2026, kdy si paní Milada, personalistka společnosti Sluníčko, s. r. o., vzala svého dlouholetého přítele Alfonse. Alfons, patrně muž, který věří, že city se měří v karátech, daroval novomanželce diamantový prsten v hodnotě 1 500 000 Kč. Milada prsten přijala s nadšením a od té chvíle ho nosila každý den. Přesněji čtrnáct dní.

Starý známý, ale nový problém

Dne 1. března 2026 nastupoval do Sluníčka nový zaměstnanec Jindra, Miladina dávná známost. A zde se romantická pohádka začíná komplikovat způsobem, který by Alfons jistě neoceníl. Milada se totiž rozhodla, že Jindra o jejím manželství vědět nebude a prsten, ten zářivý důkaz manželského stavu, sundala. Položila ho do neuzamykatelné skříňky za vratnici. V prostoru, kam si zaměstnanci odkládají věci a kam sice vrátňý Valdemar teoreticky dohlédnout mohl, ale ze své židle tam přímo neviděl. Stalo se v 7:55 ráno. Do 12:30 byl prsten pryč.

Milada, která se vracela ze zaučování Jindry, zjistila, že skříňka skrývá pouze její šálu, nikoliv její drahocenný prsten. Panika byla okamžitá. Vyдалa se za svou nadřízenou, jednatelkou společnosti,

paní Kamilou. Odpověď, které se jí dostalo, nebyla zrovna soucitná. Kamila dala Miladě jasně najevo, že drahé šperky do práce nepatří a že si za situaci může sama. „Takhle drahé věci se do práce nenosí,“ zazněla tehdy věta, která se dnes stala jedním z ústředních argumentů sporu.

Dva miliony a půl dělají jednoho nesouhlasného zaměstnavatele

Milada se s tímto závěrem nesmířila a podala žalobu. Po společnosti Sluníčko, s. r. o., žádá celkem 2 500 000 Kč – 1 500 000 Kč jako náhradu škody za ztracený prsten a dalších 1 000 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy. Ztracený prsten jí totiž, jak sama uvádí, neskutečně tíží u srdíčka. Lze těžko posoudit, zda soud bude tuto bolest srdce oceňovat v milionových částkách, ale jistě nezůstane bez povšimnutí.

Kamila, která za spor nese odpovědnost na straně zaměstnavatele, veškerá obvinění odmítá. Podle ní Sluníčko, s. r. o., poskytuje zaměstnancům nadstandardní pracovní podmínky a vstřícný přístup. Tvrdí, že pokud by Milada přišla a požádala o bezpečné uložení prstenu, ochotně by jí pomohla. Že tak Milada neučinila, je dle ní pouze její hloupost.

Okolo koho se to vlastně točí

Celý případ se odehrává za přítomnosti bohatého obsazení. Vedle Milady a Kamily figuruje v kauze také vrátný Valdemar, muž, jehož pracovní náplní bylo hlídat vstup do budovy, ale jehož zorné pole vidění na klíčový prostor se stalo předmětem právní argumentace. Dále jsou tu uklízeč Radovan a účetní Evžena, kteří se toho rána v budově rovněž pohybovali. A pak je tu samozřejmě Jindra, nevinný strůjce celého příběhu, kvůli jemuž samotnému prsten skončil tam, kde skončil. Zda Jindra o své roli v tomto příběhu vůbec ví, zůstává otázkou.

Rozsudek, tedy alespoň část, je také něco

Soud nakonec přistoupil k takovému řešení, že Milada náhradu škody za prsten dostane, leč nikoli v plné výši. Žalovaná společnost jí vyplatí pouze část požadované částky. Nemajetková újma v hodnotě jednoho milionu, která tak tíží Miladino srdíčko, soudem uznána nebyla. Rozsudek tak připomíná klasický kompromis, kdy nikdo není spokojen, ale obě strany mají alespoň o čem přemýšlet cestou domů.

Případ Milady a záhadně zmizelého diamantu tak uzavírá svou soudní kapitolu. Co však zůstává nezodpovězeno, je: kde je prsten? Valdemar mlčí. Radovan mete. Evžena počítá. A Jindra se zatím orientovává v novém zaměstnání a nejspíš netuší, jakou lavinu svým příchodem na pracoviště spustil.

MENSA DĚTSKÁ KONFERENCE V OSTRAVĚ PADESÁT MLADÝCH ŘEČNÍKŮ INSPIROVALO STOVKU NÁVŠTĚVNÍKŮ

Lucia Štefanides

Ve Velkém světě techniky v Dolní oblasti Vítkovic se uskutečnila Mensa dětská konference Ostrava 2026, která ukázala, kolik talentu, odvahy a nadšení v sobě děti mají. Během jednoho dne zde vystoupilo téměř 50 dětí před více než stovkou posluchačů a představilo témata ze světa vědy, sportu, hudby, techniky i svých osobních zájmů.

Konference byla rozdělena do čtyř paralelních sálů, díky čemuž mohli návštěvníci vybírat z pestrého programu plného originálních prezentací. Děti mluvily například o vesmíru, programování, přírodě, hudebních nástrojích, historii, bojových sportech nebo vlastních sbírkách a koníčcích. Nešlo přitom jen o samotná témata, ale především o radost sdílet své nadšení s ostatními.

Atmosféra celé akce byla velmi inspirativní. Mladí prezentující často překvapovali nejen množstvím znalostí, ale také schopností zaujmout publikum, odpovídat na otázky a vystoupit před plným sálem s obdivuhodnou jistotou. Právě možnost bezpečně prezentovat své zájmy a rozvíjet komunikační dovednosti je jedním z hlavních cílů dětských konferencí pořádaných Mensou.

Mensa dětská konference zároveň ukázala, že talent nemusí mít jen jednu podobu. Vedle vědeckých témat dostaly prostor také kreativní nápady, sportovní zkušenosti nebo neobvyklé záliby. Každé dítě mělo možnost zazářit v tom, co ho skutečně baví.

Akce potvrdila, že když děti dostanou příležitost mluvit o tom, co je zajímá, dokážou inspirovat nejen své vrstevníky, ale i dospělé posluchače. Ostravská konference tak byla nejen přehlídkou dětských talentů, ale také důkazem, jak důležité je podporovat zvědavost, odvalu a chuť objevovat nové věci.

ČOKOLÁDOVÝ PAMÁTNÍK

Anna Bártová, foto: Radek Hřivňacký

Symbolicky na půli cesty mezi Ostravou a Opavou se jednu květnovou neděli sešlo 20 členů Mensy z Ostravy i Opavy, milovníci čokolády i nadšenci do historie, ženy i muži, starší ročníky i mladá krev.

Na jednom ze zdejších kopečků, v obci zvané Hrabyně, se totiž nachází jak monumentální Národní památník II. světové války, připomínající spletitou vojenskou historii (nejen) opavského pohraničí, ale i Čokoládovna MoonChocolate, jejíž řemeslné čokolády nesou názvy inspirované kosmickými tělesy, souhvězdími a vesmírnými jevy.

A tak když vznikl nápad na detailnější prozkoumání jednoho z těchto míst, nabízel se otázka: proč nespojit dvě zdánlivě nesourodá témata do jedné mensovní dvojky?

První část našeho programu patřila právě čokoládě. V útulném prostoru čokoládovny nás její zakladatelé okamžitě upoutali fascinujícím procesem výroby řemeslné čokolády metodou „bean-to-bar“, tedy doslova od bobu po tabulku, zcela bez laciných aditiv jako sójový lecitin. Jen kakaové boby, kakaové máslo a třtinový cukr. Víc na opravdovou čokoládu netřeba, a přesto nikdy nebude stejná, protože touto šetrnou metodou výroby si kakaové boby vždy zachovávají svůj jedinečný chuťový profil a i boby z jedné země mohou v každé sklizni chutnat malinko jinak.

Součástí programu byla řízená degustace několika druhů čokolád, během níž jsme se učili vnímat jednotlivé chuťové tóny čokolády podobně, jako se degustuje víno. Pro mnohé účastníky bylo překvapením, jak výrazně se mohou jednotlivé čokolády podle odrůdy bobů lišit – od ovocných a kyselkavých tónů až po zemitější a kouřové chutě.

Po sladkém dopoledni nás čekala komentovaná prohlídka Památníku, z níž jsme si neodnesli jen sled historických dat, ale především tíživý pocit blízkosti událostí, které se odehrávaly nejen tady – v krajíně mezi Ostravou a Opavou. Expozice Těžká léta 1938–1945 působí silně právě tím, že vedle vojenských operací a politických souvislostí připomíná také každodenní život civilistů, odboj, osobní osudy i křehkost obyčejného bezpečí.

Moderní zpracování přitom nepůsobí samoúčelně. Pomáhá udržet pozornost, vede návštěvníka jednotlivými vrstvami válečné zkušenosti a dává prostor tomu nejpodstatnějšímu: aby se dějiny nepřipomínaly jen jako uzavřená minulost, ale jako něco, co se nás stále může osobně dotýkat.

Toto memento je tím, co v nás po celém dni zůstalo, stejně jako chuť kvalitní čokolády na jazyku.

ČTYŘI VĚŽE A ROZHLEDNY OPAVSKA

Václav Kristl

Putování po stezce Silesianka vzhůru za rozhlednami a krásnými výhledy pokračuje i v tomto roce.

V sobotu 16. května jsme se opět společně s přáteli z Polska vydali na příhraniční rozhledny a vyhlídky zařazené do trasy Silesianka, tentokrát na české straně na Opavsku. Navázali jsme tak na úspěšná putování po rozhlednách v roce loňském. První zastavení účastníků bylo poblíž Háje ve Slezsku, kde se na návrší nachází památník slezského odboje na Ostré Hůrce. Jedná se o významné místo spojené se slezskou historií. Není to přímo rozhledna, ale skýtá krásné výhledy na hlučínskou pahorkatinu a krajinu kolem řeky Opavy.

Dalším naším zastavením opět nebyla rozhledna, ale věž – a to věž pořádná. Jednalo se o opavskou městskou věž Hlaska, neboli Strážkyni Opavy. V minulosti plnila různé funkce a je součástí budovy historické radnice. Z ochozu ve výši 35 m jsme měli celou Opavu jako na dlani. Za pěkného počasí jsou zde rozhledy až na Jeseníky a do Polska. A to byl tak trochu problém, protože počasí tento den pěkné nebylo a nepřálo nám.

Ale to zase tak moc nevadilo, protože další naší zastávku byla restaurace U Bílého koníčka a v hospodě, jak je známo, neprší. Zde jsme si dopřáli oběd a naši polští přátelé mohli na oplátku proti minulému roku, kdy jsme se my seznamovali s polskou kuchyní, ochutnat typická česká jídla a nápoje. Spokojenost byla na obou stranách.

Po obědě nás čekala ještě dvě zastavení. Prvním byl park zámku Hradec nad Moravicí a jeho Bezručova vyhlídka. Ani to ještě nebyla rozhledna, ale už se to blížilo. Jedná se o vyhlídkovou plošinu na čtyřech pilířích přístupnou po asi dvaceti schodech. Skýtá také krásné výhledy na údolí Moravice, oba hradecké zámky a také na Opavu – když neprší. A deště nám při zpáteční cestě k zámku bylo opět dopřáno.

Poslední plánovanou zastávku byly rozhledna „Šance“ v Jakubčovicích nedaleko Hradce nad Moravicí. Ano, nakonec opravdová rozhledna vysoká 16 metrů a skýtající výhledy po celém okolí. I počasí se v pozdním odpoledni trochu vylepšilo, takže konec dobrý, všechno dobré. Po zdolání této poslední výzvy jsme se rozloučili s přáteli i s naším závěrečným zastavením a vydali se zpět na cestu ke svým domovům.

„BAVÍ MĚ TO CHAMELEONSTVÍ,“ ŘÍKÁ SPISOVATELKA A MENSANKA ANDREA ČEKANOVÁ

Markéta Poncarová

Ve čtvrtek 7. května 2026 se příznivci dobré detektivky sešli v plzeňském baru Al Capone, který je svou atmosférou New Yorku 30. let minulého století jako stvořený pro autorské čtení spisovatelů věnujících se právě žánru detektivky. S napětím jsme si poslechli čtení Andrey Čekanové – naší kolegyně mensanky a úspěšné autorky, která ví, jak udržet čtenáře v nejistotě až do poslední stránky. Andrea přečetla ukázkou ze své úspěšné knihy Nepečené dezerty Kateřiny A. a dále část černohumorné povídky Vzpomínky na metal z antologie Růžová apokalypsa.

Samozřejmě jsme využili příležitosti a položili Andree pár zvědavých otázek.

Co tě inspirovalo pro příběh knihy Nepečené dezerty Kateřiny A.?

Dezerty jsou navzdory sladkému názvu o domácím násilí. Inspirací mi byla bohužel vlastní zkušenost a vražda spisovatelky Simony Monyové – ten moment uvědomění, že hranice mezi fikcí a realitou je velmi tenká.

Máš u psaní nějaký rituál?

Rozhodně k tomu inklinuji, protože psaní je hlavně o disciplíně a vytrvalosti, ale pak přijde múza a ta si nevybírá čas ani místo. Občas chodí na zavolání, jen je třeba zjistit, co se jí ke konkrétnímu příběhu hodí více, jestli Mozart, Beatles, Led Zeppelin nebo zvuky bouřky. Jednou jsem psala povídku na minutu a půl trvající smyčce znělky Slavností sněženek od Jiřího Šusta. Kdyby někdo vlastnil kompletní Šustovy archivy – vzpomeňte si na mě!

Jak pracuješ v detektivkách s náhodou – má v tvých příbězích vůbec místo, nebo ji vždycky převádíš na skrytý vzorec?

Vynechme náhodu typu deus ex machina a řekněme si upřímně – není cíle bez cesty. Záleží jen na prostoru, který jako autorka dostanu. I tak lze sebevětší náhodu vystavět jako souhrn okolností. Skryté vzorce postav jsou v jejich minulosti, prostředí a touhách. Další vrstvu pak ráda vetkávám do celkového vyznění.

Narazila jsi někdy při psaní na informaci, která byla tak zajímavá, že úplně změnila směr celé knihy?

Pokud informace přepíše rozepsanou knihu, obvykle to indikuje podceněné rešerše. Ale všichni jsme jen lidi. Pokud bych psala příběh z prostředí jaderného výzkumu, půdu takové situaci naproti. Dnešní doba informačního přesycení má sice tu výhodu, že se lze všeho dopídit, zároveň ale nemůžeme obsáhnout veškeré vědění. Jednou jsem například zpracovala zápletku a týden nato ji viděla v jednom populárním seriálu.

Jak pracuješ s tím, že čtenáři mají tendenci hledat autorský vzorec – a snažíš se ho vědomě vytvářet, nebo naopak rozbíjet?

U povídek mě vyloženě baví to chameleonství, zkusila jsem si většinu žánrů – pohádky, romantiku i magický realismus. A ráda své hranice posunu ještě dál. Nejvíce mi ale sedí krimi, kromě něj jsou mémi pilíři toxické vztahy, hluboko pohřbená

tajemství, a aby toho nebylo málo, spojuje tohle všechno hudba. Vědomě jsem to přijala u druhé knihy, kterou aktuálně posuzuje nakladatel, a u třetí knihy už s tím pracuji cíleně. Ale jelikož jsem čtenářka, která konzumuje od klasiky po bizarro horror všechno, je možné, že časem svůj vzorec rozbiju i tady.

Může být pachatelem i detektiv?

Ano! A dokonce se to samo nabízí, vždyť právě detektivové znají všechny forenzní metody vyšetřování – ovšem pak záleží na vyznění příběhu, protože tento koncept narušuje tradiční vítězství dobra nad zlem. Přesto jsem já sama měla slabost pro antihrdiny od Fantomase po Dextera. Ta síla tkví zřejmě v rozporu, kdy hrdina má být morálním kompasem, a přesto funguje podle vlastních pravidel. Své vyšetřovatele ráda stavím proti světské spravedlnosti; v takových případech mě ale více zajímá proč, než kdo. Morální odpovědnost pak nechávám čtenáři na posouzení.

Do jaké míry si při psaní hlídáš férovost vůči čtenáři – a kde už si dovolíš vést ho za ruku špatným směrem?

Myslíš tím „fér“ to, že cíleně uvádím nepravdy, nebo že ho cíleně matu, aby čtenář na konci prožil katarzi? Hlavní esencí řemesla je říct čtenáři všechno, ale vlastně ho celou dobu tahat za nos. Slouží k tomu spousta narativních technik. Ať už zvolený vypravěč, kompozice nebo stylistika. Mám ráda princip Čechovovy pušky, zmínit něco zdánlivě nepodstatného a na konci čtenáři ukázat – vidíte, ta zbraň tady celou dobu byla a vy jste ji měli na očích. Umění je nastolit rovnováhu. Aby aha efekt nepřišel na straně třicet, ale až na straně dvě stě padesát. Proto přepisují úvodní a závěrečné scény nejdéle a nejčastěji.

V čem bys vyzdvihla specificky českou detektivku? A co bys jí popřála do budoucna?

Česká detektivka má všechno. Od nejtvrďší brutality po mrazivé psychologické krimi. Je to mainstream i klasika. Stačí se podívat na nakladatelství Moba a jejich edici Původní česká detektivka a pak si přečíst knihy držitelů ceny Magnesia Litera v nové (!) kategorii detektivka. Tento žánr má u nás pevné kořeny a je stále žádaný. Takže bych si přála, aby byl hlas naší tradice stále průraznější, aby si podmaňoval další a další čtenáře a aby dál bojoval nejen s padouchy, ale i s malostí světa kolem nás.

Čekanová vyrostla na vesnici v Brdech, ale vždy ji to táhlo do Plzně, kde vystudovala knihovnictví. S manželem vychovává tři holčičky, protože – jak říká – chtěli chlapečka. Psaní ji provázelo celým životem. Od čtvrté třídy přispívala do novin, školních časopisů a psala do šuplíku. Je laureátkou Ceny Havran, Ceny Společnosti Agathy Christie a České Lupy. Kromě psaní povídek a románů působí také jako redaktorka webu fantasymag.cz. Momentálně pracuje na další knize.

Více o Andree a jejích knížkách najdete na adrese www.andreacekanova.cz.

Z MENSA AKADEMIE: MINULOST, SOUČASNOST I BUDOUCNOST NEUROCHIRURGE

Lidský mozek je paradox. Na jedné straně jde o nejprozkoumanější orgán v lidském těle, dokážeme jej zobrazit do detailů, sledovat jeho aktivitu v reálném čase, operovat nádory uložené hluboko v jeho strukturách a pomocí elektrod ovlivňovat některé jeho funkce. Na straně druhé stále přesně nevíme, jak vzniká vědomí, kreativita nebo osobnost.

Přednáška profesora Vladimíra Beneše na Mensa akademii nabídla pohled nejen na současnou neurochirurgii, ale také na limity našeho poznání.

Od hledání ve tmě k přesné navigaci

Přestože mozek používáme neustále, většinu jeho práce si vůbec neuvědomujeme. Řídí srdeční činnost, dýchání, hormonální rovnováhu, ukládání vzpomínek i nespočet automatických procesů. Zatímco vědomě vnímáme jen malou část jeho aktivit, na pozadí probíhají miliardy operací každou sekundu. Možná právě proto se kolem mozku stále drží tolik mýtů – například populární tvrzení, že využíváme jen deset procent jeho kapacity. Ve skutečnosti nikdo přesně neví, co by „sto procent využití mozku“ vůbec znamenalo. Víme pouze, že aktivita mozku je nesmírně rozsáhlá a že velká část jeho práce probíhá mimo naše vědomí.

Neurochirurgie přitom ještě před několika desítkami let připomínala práci průzkumníka bez mapy. Lékaři dokázali z neurologických příznaků odhadnout, kde v mozku se nachází problém, ale skutečnou situaci viděli až během operace. Zásadní zlom přinesly zobrazovací metody. Počítačová tomografie a magnetická rezonance umožnily poprvé nahlédnout do mozku s přesností, která byla dříve nemyslitelná. Dnešní neurochirurg často zná polohu nádoru nebo cévní výdutě na milimetry ještě předtím, než vezme do ruky skalpel.

Tento pokrok změnil i samotnou filozofii léčby. Zatímco dříve se reagovalo až na rozvinuté příznaky, dnes se mnoho problémů odhalí náhodně při vyšetřeních prováděných z úplně jiných důvodů. Lékaři tak mohou zasáhnout dříve, než dojde k nevratnému poškození nervové tkáně.

Ne každý nález je potřeba léčit

To ale paradoxně vede k jednomu z nejzajímavějších témat současné neurochirurgie: kdy zasahovat? Díky moderním zobrazovacím metodám dnes lékaři nacházejí stále více nádorů, cévních výdutí a dalších odchylek, které by dříve zůstaly skryté. Ne každý nález však automaticky znamená nutnost operace. Mnohé z těchto změn pacientovi nikdy nezpůsobí vážné potíže, zatímco samotný chirurgický zákrok s sebou vždy nese určité riziko. Neurochirurg tak často nestojí před otázkou, zda je technicky schopen problém odstranit, ale zda tím pacientovi skutečně prospěje.

Mozek totiž prakticky neregeneruje. Co chirurg poškodí nebo co zničí nemoc, nelze jednoduše opravit. Beneš vzpomínal na britského neurochirurga Johna Garna, který prý říkal: „Operovat můžete naučit i opici. Ale nemůžete ji naučit, kdy neoperovat.“ A podobně jeho kanadský kolega zdůrazňoval zásadu: „Více je vždy možné udělat později. Méně už nikdy.“ Právě schopnost včas zastavit a nepodlehout pokušení „udělat ještě něco navíc“ považuje za jednu z nejdůležitějších vlast-

ností dobrého neurochirurga.

Dilema „zasáhnout, nebo nezasáhnout“ ilustruje příběhem ženy s nádorem sluchového nervu. Nádor jí byl diagnostikován už v roce 1997. Operace by tehdy znamenala reálné riziko poško-

zení sluchu nebo mimiky, přičemž žena pracovala ve státní opere. Lékaři proto zvolili neobvyklý postup: nedělat nic a nádor pouze sledovat. Rozhodnutí se ukázalo jako správné. Přibližně po patnácti letech byl nádor dokonce menší než při prvním vyšetření a pacientka si zachovala sluch v uchu, které bylo nádorem ohrožené. Mezitím navíc ohluchla na druhé ucho, takže právě zachování sluchu na původně postižené straně pro ni mělo zásadní význam.

Naopak ve druhém příkladu zmínil architekta, který po úspěšné operaci neměl žádný neurologický deficit a bez problémů prošel všemi standardními testy, přesto se už nedokázal vrátit ke své profesi. Jeho slovy „Všecko můžu, cokoliv. Jediný, co nemůžu, je narýsovat přímku.“ Pro většinu lidí by šlo o zanedbatelnou změnu, pro něj však znamenala zásadní omezení. Úspěch léčby tedy nelze měřit pouze tím, zda pacient přežil nebo zda dokáže samostatně fungovat, ale důležité je také to, zda si zachová schopnosti, které dávají smysl právě jeho životu.

Historie plná omylů a sny do budoucna

I když dnes o mozku víme nesrovnatelně více než předchozí generace, stále zůstáváme teprve na začátku jeho skutečného pochopení – a to, co dnes pokládáme za samozřejmé, mohou budoucí generace hodnotit zcela jinak. Ostatně v historii neurověd najdeme řadu takových postupů, které byly ve své době považovány za převratné a moderní, ale později se ukázaly jako slepá ulička. Snad nejznámějším příkladem je lobotomie – chirurgický zákrok, za který byla dokonce udělena Nobelova cena, ale který dnes považujeme za jeden z největších omylů moderní medicíny.

Jedním z velkých současných snů neurověd je schopnost nahradit poškozené nervové buňky novými. V minulých desetiletích se velké naděje vkládaly do transplantací nervové tkáně a později do kmenových buněk. Přestože výsledky na laboratorních zvířatech vypadaly slibně, realita se ukázala být mnohem složitější. Mozek není stavebnice, ve které stačí vyměnit poškozený díl. Každý neuron je součástí obrovské sítě spojů a informací. Nestačí tedy vytvořit novou buňku – je třeba ji správně zapojit mezi miliony dalších. Právě zde naráží současná věda na své limity.

Mnohem reálněji tak dnes působí jiná cesta: propojení mozku s elektronikou. Mozkové implantáty už dnes dokážou pomáhat pacientům s Parkinsonovou chorobou nebo některými typy chronické bolesti. Experimentální systémy umožňují ochrnutým lidem ovládat kurzor počítače, psát text nebo manipulovat robotickou rukou pouze pomocí myšlenek.

Vývoj v této oblasti urychlují moderní technologie, miniaturizace elektroniky i pokroky v umělé inteligenci. Přesto jsme stále teprve na začátku. Mezi jednoduchým ovládním kurzoru a plnohodnotným propojením člověka s počítačem leží propast technických i biologických problémů.

Celou přednášku najdete na mensa.click/1ou

Mensa World Journal

From the ExComm – The beautiful contradiction: One number, infinite minds.

Eivind Olsen, Director of Development, ExComm. Převzato z Mensa World Journal, č. 161, 6/26.

There is exactly one thing every Mensa member has in common: a score. Beyond that single data point — that threshold we all crossed, in whatever test, in whatever language, on whatever day — the commonality dissolves almost entirely. And that, it turns out, is one of the most remarkable things about us. Walk into a Mensa gathering and you might find yourself in conversation with a concert violinist, a lorry driver, a retired diplomat, and a teenager who has never held a job. You might hear a debate switch mid-sentence from English to Spanish to German. You might meet someone who builds robots for fun, someone who grows heritage tomatoes with the same obsessive precision, and someone who can't get through a conversation without referencing either Norse mythology or football statistics. Often it is the same person.

We span more than a hundred countries. Our members range in age from schoolchildren to nonagenarians. We represent dozens of mother tongues, and many of us navigate the world in languages that are not our own — bringing with them ways of thinking, reasoning

and joking that enrich every room they enter.

Neurodiversity, too, is woven into the fabric of this organisation. A significant proportion of our members are autistic, dyslexic, ADHD, or otherwise neurodivergent — people whose minds process the world in ways that are frequently misread as problems until they meet a community where intensity, hyperfocus, and lateral thinking are not merely tolerated but celebrated. For many, Mensa is the first place they have felt genuinely understood.

Our professional backgrounds are equally varied. Surgeons and farmers. Academics and artists. Software engineers and social workers. People who deal in hard data and people who trust their instincts. Members who are deeply religious and members who are committed atheists. Political views that span — and occasionally crash into — one another across every conceivable spectrum.

And the hobbies. The magnificent, unlikely hobbies. Competitive crossword construction. Deep-sea diving. Medieval manuscript restoration. Competitive powerlifting. Amateur astronomy. Beekeeping. Competitive Scrabble in three languages simultaneously, if you know the right people.

But perhaps the most telling diversity of all is in what Mensa itself means to its members. For some, the organisation is a serious vehicle

for advocacy — particularly around gifted youth, where members channel their energy into research, outreach, and support for children whose abilities often go unrecognised by the systems meant to serve them. For others, Mensa is an expression of something more civic: a place to give back, to organise, to lead, to volunteer time and skills toward something larger than themselves. And for others still, it is honestly, unapologetically, a social club — a place where you can play board games until well past midnight, argue passionately about things that don't matter, and drink beer with people who will actually get your jokes.

The beautiful thing is that none of these are wrong, and many members inhabit all of them at once.

The same person who chairs a committee on Saturday morning might be last to leave the pub quiz on Saturday night. Mensa contains multitudes — because its members do.

What brings such a diverse group together? Partly, of course, it is the number. But more than that, it is a shared appetite: a hunger for ideas, for connection, for the particular pleasure of a conversation that doesn't need to slow down. Mensa is not a club for a type of person. It is a club for a type of engagement with the world.

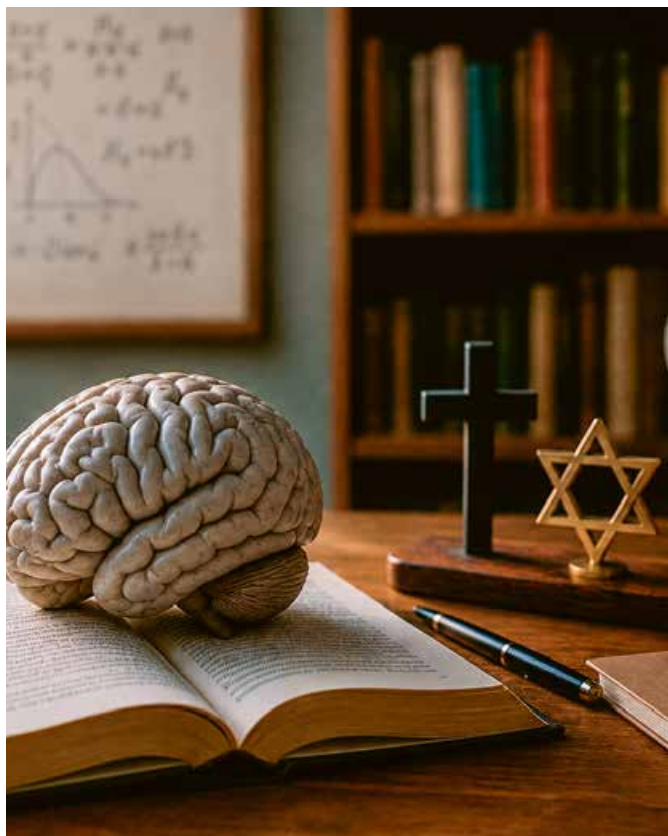
There is a version of intelligence that is narrow, gatekeeping, self-congratulatory. Mensa, at its best, is the opposite of that. It is a reminder that a high IQ is not the mark of a particular background, language, personality, or perspective — it is simply the starting point for a much more interesting conversation.

One number. Infinite minds. That's rather a good deal.

Komplikovaný vztah náboženství a inteligence

Taryn Dryfhout. Převzato z Mensa World Journal, č. 161, 6/26. Přeložila Zuzana Kořínková.

Panuje rozšířená představa, že věřící lidé jsou méně inteligentní než nevěřící. Já sama jsem se s tímto tvrzením čas od času setkala – na internetu, v osobním kontaktu i v rámci Mensy. Nový výzkum, který probíhal téměř deset let, této představě do určité míry dává za pravdu. Studie vedená americkým psychologem Mironem Zuckermanem ukazuje mírnou, avšak statisticky významnou negativní korelaci mezi religiozitou a inteligencí. Jinými slovy, vyšší míra náboženské víry bývá v průměru spojena s nižšími výsledky ve standardních testech inteligence.

Pro členy Mensy může být tento závěr zároveň zajímavý i znepokojivý. Vybízí nejen k analýze, ale také k zamyšlení, zejména pro ty z nás, kteří se pohybují na průsečíku intelektuálního života a náboženského přesvědčení.

Studie měla podobu metaanalýzy, v níž Zuckerman a jeho kolegové shrnuli výsledky 63 výzkumů provedených v průběhu téměř jednoho století. Zjistili malou až středně silnou negativní korelaci mezi inteligencí a religiozitou.

Tento vztah byl výraznější u vysokoškolských studentů a dospělých než u dětí a silnější u náboženského přesvědčení než u náboženského chování. Autoři studie nabídli několik možných vysvětlení: inteligentnější jedinci mohou být méně náchylní přizpůsobovat se převládajícím kulturním normám, mohou upřednostňovat analytický způsob myšlení před intuitivním, což může zpochybňovat víru založenou na náboženských předpokladech, a inteligence může zároveň poskytovat jiné psychologické benefity, například pocit řádu, schopnost seberegulace či sociálního ukotvení.

Je však důležité zdůraznit, že tyto výsledky popisují trendy na úrovni populace. Neznamenají, že inteligentní lidé nemohou být věřící ani že věřící lidé postrádají inteligenci.

Podobný obraz přinášejí i starší výzkumy. Například globální analýza z roku 2013 zkoumala vztah mezi úrovní inteligence a absencí náboženské víry a zjistila, že vyšší inteligence souvisí s vyšší mírou ateismu, a to i po zohlednění ekonomické vyspělosti jednotlivých zemí. Zajímavé přitom je, že tento vztah není lineární. Vliv inteligence na absenci náboženské víry je nejsilnější v nižších pásmech IQ, vrcholí přibližně kolem průměrných hodnot a poté slábne.

Stejně jako u jiných studií je však třeba mít na paměti, že jde o obecné populační trendy, které jsou citlivé na kulturní, sociální i metodologické faktory.

Přestože se podobné výsledky ve výzkumech opakovaně objevují, stále zůstává předmětem sporů otázka, proč tento vztah vlastně existuje. Jedno z vysvětlení vychází z nekonformity. Inteligence bývá dlouhodobě spojována s větší ochotou zpochybňovat zavedené normy a nepodléhat společenskému konsenzu. Ve společnostech, kde je náboženská víra kulturně dominantní, může odmítání náboženství představovat určitý projev intelektuální nezávislosti.

Z tohoto pohledu není ateismus či agnosticismus nutně důsledkem vyšší inteligence samotné, ale spíše určitého sklonu ke skepsi a autonomnímu myšlení.

Druhé možné vysvětlení souvisí s kognitivním stylem. Lidé dosahující vysokých výsledků v testech inteligence často preferují analytické myšlení založené na důkazech. Takový přístup může být v určitém konfliktu s formami náboženské víry, které se opírají o tradici, zjevení nebo autoritu. Ani zde však nemusí být klíčová samotná inteligence jako schopnost, ale způsob, jakým je využívána.

Třetí možné vysvětlení zdůrazňuje psychologické faktory. Náboženství naplňuje řadu důležitých lidských potřeb: poskytuje pocit řádu v nepředvídatelném světě, nabízí morální rámec, posiluje sebeúctu a vytváří pocit sounáležitosti s komunitou.

Inteligence může některé z těchto potřeb uspokojovat alternativním způsobem, zejména pokud jde o pocit osobní kontroly. Člověk, který se cítí schopen porozumět složitosti světa a orientovat se v ní, může pocítovat menší potřebu existenciální opory, kterou náboženství nabízí.

Z vlastní zkušenosti doktoranda teologie a vysokoškolského pedagoga však vnímám situaci jako mnohem složitější. Každodenně se pohybuji mezi lidmi, kteří jsou podle běžných měřítek vysoce inteligentní – mezi akademiky, výzkumníky i studenty zapojenými do náročné intelektuální práce. Mnozí z nich jsou zároveň hluboce věřící. Ne povrchně, ale způsobem, který je promyšlený, kritický a intelektuálně angažovaný.

Ve výsledku nám vztah mezi religiozitou a inteligencí možná neříká ani tak to, kdo je „chytřejší“, ale spíše ukazuje rozmanité způsoby, jakými lidé dávají smysl světu kolem sebe. Někteří hledají význam prostřednictvím empirického zkoumání, jiní prostřednictvím filozofické reflexe a další skrze náboženské rámce. Inteligence neurčuje jedinou správnou cestu – spíše poskytuje schopnost orientovat se na té, kterou si člověk zvolí.

Zdroje:

Zuckerman, M., Silberman, J., & Hall, J.A. (2013). The re-lation between intelligence and religiosity: A meta-analysis and some proposed explanations. *Per-sonality and Social Psychology Review*, 17, 325-354.

Cribari-Neto, F., & Souza, T. C. (2013). Religious belief and intelligence: Worldwide evidence. *Intelligence*, 41(5), 482–489.

KOLIKRÁT SE TO MŮŽE STÁT (Bytostem v mém srdci)

Josef Sotona

Kolikrát se to může stát,
ve vílu změníš se, jak v pohádkách
Kolikrát se to může stát,
s hvězdou princ spadne nocí před Tvůj práh
Kolikrát se to může stát,
být princ a rytíř příběhů v knihách
Kolikrát se to může stát,
anděl tě vezme létat po hvězdách

Ulička dlážděná, co znáš, obchůdek s pekárnou,
chodníky slunce zalévá, švesták má příchut' makovou
Dotek, snad příslib nocí, dnů, kdy sen je realitou,
vzduch chvěje se, i tep, při setkání pod lípou

Park pod zámekem s loukou, co hlídá bílý král,
stojí tam posed nebo snad budka čarovná
V ní spí už tisíc let s bílými křídly anděla,
čeká tu, kdo jí probudí, víla kouzelná

V korunách stromů šumí dešť, víla tu leží na bílém,
hřmění a blesky bouří tmou oblohou nad Labem
Vana a první cinkání a Smokie nad ránem,
z nádvoří klavír tiše zní do vzdechů večerem

Skřítkci, dva meče zlomené a všude vílí smích,
jahody z dlaní, broučkové, studánka z rozcestí
Dny i noci žíznivé pod zrcadlem v polštářích,
výhra, co touhou zavoní a v mlze svítání

Asfaltku kapky zkrápějí, „Valčíček“ kroky roztančí,
barevné houby, v mechu hrob a vzpomínky dívčí
Paprsky hřejí na skále, raci, tábor, toužení
vzlétne pod oknem s balkónem, objetí kde léčí

Věží zní smích, zpívání a přerývaný dech,
z balkónu pohled nad městem, tělo hřeje na zádech
V letohrádku hoří krb, prsty svádí ve vlasech,
touha vlhkem proniká, polibky tiší sten na rtech

Žlutý dům, dýmky s terasou a v prachu na sto srdíček,
křeslo i dlaně měkké jsou, za sklem vypráví ohníček
Za ruce po ledě jde plout, v kavárně polibky i dort,
pod lesem krátké setkání, pro přání letí meteor

Víno a schody v náruči, při holení jazyček,
na střešní okna hraje dešť, v růžích je mokrý pelíšek
Ples pro ni a s ní on, nadějí svítí Orion,
myšlenka sčítá znamení, zda překročit Rubikon

Andílci křídly mávají, ve slunci září Černý důl,
orchidejí království, když otočíš se, svět se hnul
Na klenbě stropu souhvězdí, faraon čas obeplul,
cestou do sněhu taje znamení, že bez sebe jsme půl

Tlapky jdou první stopou, závěj v objetí skoulená,
příjemně šimrá na kůži, jak motýl na tvář usedá
Pod cizím sluncem na zdi zříš první dotek, v peřinách
ožívá touhy splývání, nad střechou myšlenky splétá

V rovině hora s Baladou, dvě místa čekají,
z vesmíru posel přelétá a hvězdy zase padají
Pod Hradem dešť jen pozdraví, milenci v noční tramvaji,
snídaně ve věži a rty uším „miluju Tě“ šeptají

Kolikrát se to může stát...

Kontakty

Redakce: redakce@mensa.cz

Šéfredaktorka: Zuzana Kořínková, zuzana.korinkova@mensa.cz, 776288979

Redakční rada: Jana Unruhová, Jan Pokorný; rr@mensa.cz

Administrativa: Zuzana Poláková, 770 177 926, sekretarka@mensa.cz

Další kontakty najdete na mensa.cz/kontakty.

Časopis Mensy Česko „Mensa“ je elektronický měsíčník. **Číslo 6/2026** (červen), ročník XXXIII, vychází 7. června 2026. **Uzávěrka červencového čísla je 14. 6. 2026 a srpnového 5. 7. 2026.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, zveřejnění a nezveřejnění příspěvků podléhá schválení redakční radou. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy Česko, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na magazin.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu magazin.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy intranet.mensa.cz.

Vydavatel: Mensa Česko, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Grafika:** Ateliér Falátek, s.r.o., Prokopova 2219/19, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa České republiky, 2026.

Na tomto čísle se podíleli: Anna Bártová, Lucie Bilíková, Hana Bohdalová, Radek Hřivňacký, Pavla Konečná, Zuzana Kořínková, Václav Kristl, Marie Lainerová, Petr Mazal, Veronika Miláčková, Tomáš Nováček, Jan Pokorný, Markéta Poncarová, Alena Řezáčová, Kristýna Smolarčíková, Lucia Štefanides, Jana Unruhová, Pavlína Vránová, Natálie Waldaufová.